

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

PERIODICAL DIV.
FEB 18 1942
RECEIVED

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 33 — Štev. 33

NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 17, 1942—TOREK, 17. FEBRUARJA, 1942

Volume L. — Letnik L.

NAPAD NA ZAP. INDIJO

V NOČI JE NEMŠKA PODMORNICA NAPADLA PRISTANIŠČE ARUBA NEKAJ MILJ od JUŽNO-AMERIŠKE OBALI IN POTOPILA TRI TANKERJE, KI SO NATVORILI OLJE

Prvi napad na ameriško zemljo je bil izveden večeraj ponoči, ko je nemška podmornica obstreljevala Standard Oil Refinery na Aruba otoku v Holandski Zpadni Indiji ob obali Venezuele ter je potopila tri tankerje.

General Frank Andrews, ki poveljuje ameriškim obrambam v Karaibskem morju, je bil prav blizu pozorišča napada ter je pozneje rekel, da so bili takoj poslani aeroplani, da napadejo podmornico. General je rekel, da je bila najmanj ena podmornica potopljena z globinskimi bombami.

General Andrews je videl nad glavo leteti izstrelke, ki so padali na petrolejske naprave, ki pa niso povzročili velike škode. General Andrews je bil z nekaterimi drugimi častniki gost Lago Oil and Transport Company v Arubi, ko so zaslišali prvo eksplozijo.

To je bilo ob 1.30 ponoči, ko sta bila torpedirana dva tankerja v Arubi, last Lake Maracaibo Co. Po prvi eksploziji so plameni švigili visoko v zrak. Predno pa je bil zadet drugi tanker, je na morju pričel goriti petrolej in kmalu je bilo v plamenih vse pristanišče.

Na petrolejsko čistilnico je podmornica streljala s 40-milimetrovskimi topovi. Škoda je le neznatna, toda en strel je šel skozi posteljo neke žene, ki pa se pri tem ni zbudila.

Vpiti je mornarjev torpediranih tankerjev je bilo slišati na suho. Mornarji so sicer poskakali v morje, toda niso bili inno go na boljsem, kajti nabijali so se v gorečim morju, v katerem pa kar mrgoli požrešnih barand. Prvi tanker je imel posadko 25 mož, od katerih sta utonila dva častnika in 12 mornarjev. Z drugega tankerja pa sta utonila dva častnika in 7 mornarjev.

Po tem napadu se je podmornica umaknila dve milj od obrežja ter od tam oddala torpedo na tretji tanker, ki je bil zasidran ob pomolu. Torpedo je sredi parnika izvrtal 20 čevljev široko luknjo, toda tanker je bil prazen in se ni potopil.

Iz bližnje ameriške mornariške postaje je bil takoj po prvi eksploziji poslani aeroplani in verjetno je, da je bila z globinskimi bombami potopljena saj ena podmornica.

Proti jutru so na obrežju otoka našli nemški torpedo, ki ni eksplodiral. Torpedo je dolg 18 čevljev in 22 palcev v premeru.

Tovarna, na katero je streljala nemška podmornica, izdeluje najfinjši gasolin za aeroplane na svetu.

Poročilo iz Maracaibo v Venezueli pravi, da je bilo med Arubo in venezuelsko obalo torpediranih 7 parnikov. Vsled teh napadov je bilo vstavljeno vse parobrodstvo med Maracaibo in Arubo. Med potopljenimi tankerji je bil eden, ki je vozil 85.000 sodov petroleja, tretjega je bilo videti goriti 25 milj od obrežja; kateri mornarji so se rešili z drugih parnikov, so dospeli v Arubo.

Nevidna jugoslov. armada

Hrvatski kmetje vodijo uspešni pasivni boj proti Nemcem. — Nemci so potisnili za Mihajlovića 200.000 dinarjev nagrade.

R. Mailard Stead, dopisnik "Christian Science Monitor" piše o "nevidni" srbski armadi, ki iz zasede napada nemške tanke, aeroplane in infanterijske oddelke.

Ta srbska armada se drži v jugozapadnem delu Srbije, kjer tečejo doline kot vtisi prstov velikanske roke, pritisnjene na visoke gorske grebene. Po teh dolinah, iz katerih se na mnogih krajih stezajo proti nebu visoke, strme pečine, so raztresene majhne vasi, po katerih so nastanjeni vojaški generali Draže Mihajlovića. Po teh vaseh imajo prebivalci še prilično dovolj živeža, ki ga delijo z vojniki. Težavnejše za to vojsko pa je dobiti potrebnega orožja.

Nemci so proti četnikom že poslali več kazenskih armad, v katerih so bili vključeni tudi oddelki "feldmarsala" Nedića. Požigali in rušili so mesta, trge in vasi, streljali, klali in morili prebivalstvo, pa vse ni nič pomagalo. Četniki so se nadalje nadlegovali Nemce in so jih na mnogih krajih tudi preganili.

Zadnje čase pa so Nemci poslali svoje vojaštvo na rusko fronto in v Jugoslavijo so prišli bolgarski vojniki. V južni in jugozapadni Srbiji je baje sedem bolgarskih divizij. Pravi jo pa, da Bolgari niso tako surovi s prebivalstvom kot so bili Nemci in bolgarski vojniki se razgovarjajo s srbskimi kmeti.

O delovanju generala Mihajlovića bo pisala zgodovina, še mnogo junaških povesti. Tako se pripraveč, da se Mihajlović preobleče pogosto šplazi skozi nemške črte in sedi v kakšni gostilni ali kavarni in posluša razgovor nemških častnikov, pri vsem tem, da mu je znano, da je nemško armadno poveljstvo za njegovo glavo razpisalo 200.000 dinarjev (5000).

General Mihajlović je svoje četnike organiziral na pravi vojaški način. Njegova četniška vojska izvršuje napade natušeno po načrtih Mihajlovićevega generalnega štaba.

Uradni pečat generala Mihajlovića je "Nezasedena Srbija".

Mihajlović nima mnogo aeroplanov, toda vedno prihajajo z neznanih letališč in so angleškega, ruskega in nemškega izdelka in vedno povzročajo sovražniku veliko škodo.

Nemci so na vse načine skušali okoristiti z jugoslovanskim Kvislingom, "feldmarsalom" Nedićem, toda pri tem nimajo mnogo uspeha. Nediću je bilo dovoljeno 40.000 vojakov, toda na njegov poziv se jih je zglasilo samo 4000 in še o so večinoma policisti in orožniki, ki hočejo imeti kako službo.

Nemci tudi ne bi ničesar rajši dosegli, kot da bi mogli

VZROK NEMŠKO-RUSKE ZVEZE

Da je slednjič Rusija sklenila z Nemčijo prijateljsko in nenapadno pogodbo 23. avgusta 1939, je za to dal povod govor tedanjega francoskega ministrskega predsednika Daladiera.

Ko so bila v teku pogajanja med angleškimi, francoskimi in ruskimi zastopniki za zvezo proti Nemčiji, je prišel v Moskvo tudi nemški vnanji minister Joachim von Ribbentrop, ki je takoj pričel pogajanja z Rusi. Slednjič pa je iz zavitka izlekel gramofonsko ploščo z Dalaričevim govorom in jo je igral pred Molotovom. Nato je bila pogodba kaj kmalu sklenjena.

Ko je bilo 23. avgusta 1939 v Moskvi naznanjeno, da je bila med Rusijo in Nemčijo sklenjena prijateljska in nenapadna pogodba, tedaj so ostrmeli vsi diplomati, kajti kaj takega se jim je zdelo nemogoče. Francoski delegati so vnanjega komisarja Vjačeslava M. Molotova prosili za avdigenco, da jim po da kaj več pojasnila. Molotov je delegate sprejel, jih peljal v svojo zasebno pisarno, nato pa je odprl gramofon in delegati so slišali naslednji Daladierov govor:

"Strinjam se z vami, da je Rusija skupna nevarnost. Sedanjega položaja se moramo poslužiti in jo takoj uničiti. Na ta način bomo osvobodili svet nevarnosti, ki jo predstavljajo boljševiške tolpe."

Kje je Daladier govoril to, poročilo ne pove.

Nemške oklopnice imajo mreže

Nemške oklopnice, ki so pobegnile iz Bresta, so bile zavarovane z mrežami proti bombami.

Ko so nad eno leto bile zasidrane v Brestu nemški oklopnici Gneisenau in Scharenhorst ter težka križarka Prinz Eugen, so jih pred sovražnimi bombami in torpedi varovale močne jeklene mreže. Iz Bresta prihaja tudi poročilo, da je velik snežen meteo pomagala ladjam, ko so v sredo ponoči odplule iz Bresta ter plule sko bi Rokavski preliv.

Sedaj prihajajo na dan podatki o mnogih napadih angleških bombnikov na oklopnice Gneisenau in Scharenhorst. Napadeni ste bili 110. krat, 31-krat podnevi, 79-krat pa ponoči.

Vsled jeklenih mrež bombe niso imele mnogo uspeha in ladje ste bile le malo poškodovane. Pozneje pa so Nemci nad ladjami zgradili močno streho iz jekla in cementa in je bombe niso mogle prebiti. Tako so mogli obe ladji varno popolnoma popraviti. V Brestu pa je bilo med temi bombardirani ubitih nad 400 ljudi in po-

proti srbskim četnikom poslali hrvaško armado. Hrvatje pa se kažejo proti Nemcem zelo hladni in v mnogih slučajih tudi uporne, dasi ne vodijo guerrilla vojne proti njim kot Srbi. Toda Hrvatje vodijo gospodarsko vojno proti osi. — Kmetje dosledno nočejo pošiljati svojih pridelkov na trg. Posledica tega je bila pojasnjena v tržnem poročilu zagrebškega trga. Od 15. do 24. oktobra, to je v času, ko je bil dr. Vladimir Maček že tretjič aretiran in je bil poslan v koncentracijsko taborišče v Nemčijo, je število živine od enega dne na drugi dan na trgu padlo naslednje: voli od 520 na 72, tele ta od 26 na 4, svinje od 1050 na 42 in konji od 1500 na 241.

rušenih je bilo nad 400 hiš.

En teden pred odhodom ladij iz Bresta so nemške ladje pobirale mine po Rokavskem prelivu. In ko so slednjič ladje v sredo ponoči kmalu popolnoma odplule iz Bresta, tedaj jih je varovalo brez števila manjših ladij. Bila je gosta megla, oblaki so viseli zelo nizko, tako da je bilo mogoče videti komaj na razdaljo dveh milj. Ladje so se tesno držale francoske obale in niso bile opažene do 11 dopoldne v četrtek.

Ladje so imele ugodno megleto vreme s snežnim meteo-žem pri Havre in Cherbourgu, dokler niso zavozile v morsko ožino ob 3.45 popoldne in so vozile po 20 vozlov na uro.

Ogenj angleških težkih topov v Doverju je bil izvanredno nenataneč, kajti izstrelki so leteli preko ladij in so padali na francoska tla.

Uradno poročilo iz Moskve pravi, da je ruska kavalarija na severnem delu fronte zasedla nad 40 vasi. Poročilo pa ne označi kraja, kar je značilno že en teden.

Toda Columbia radio postaja v New Yorku je naznanila, da rdeča armada silovito na-

Rusi gredo naprej!

Na eni točki so Rusi samo 70 milj od meje.

Rusi še vedno prodirajo. Večernje poročilo pravi, da so v teku boji na celi fronti in poročila s fronte pravijo, da so Nemci izvedli več močnih protinapadov in še posebno na osrednji in južni fronti.

Na osrednji fronti je rdeča armada pod poveljstvom generala Belobodorova ponoči zasedla več vasi in pobila nad 1000 Nemcev.

Moskovska radio postaja naznanja, da je ruska kavalarija osvojila 40 vasi na severnem delu fronte.

Na Kareliji so ruski kmetje za finsko fronto zavzeli štiri vasi in premagali nemške garnizije. Tudi v Ukrajini prizadevajo kmetje Nemcem v ozadju veliko škodo. Skupina kmetov je napadla neko vas in pobila 40 Nemcev.

Okoli Sebastopola, kjer je odprta pokrajina in je zbrana mnogo nemškega vojaštva, so Rusi dosegli velike uspehe. Rusi se poslužujejo velikih števil aeroplanov, ki bombardirajo železniške proge, mostove in letališča, od koder so Nemci vpirjali zračne napade na Moskvo. General Milail Gromov se je vrnil iz Amerike in je zopet na fronti.

General Gromov je vodil rusko vojaško misijo v Združene države ter je prišel preko Alaske v septembru. Vodil je tudi ruski polet čez severni tečaj v Kalifornijo leta 1937.

Nek ruski mornariški častnik je po radio naznanil, da so ruske bojne ladje v 7 mesecih potopile 81 sovražnih bojnih ladij in transportov ter 276 po-možnih ladij; poškodovanih pa je bilo 25 sovražnih bojnih ladij.

Uradno poročilo iz Moskve pravi, da je ruska kavalarija na severnem delu fronte zasedla nad 40 vasi. Poročilo pa ne označi kraja, kar je značilno že en teden.

Toda Columbia radio postaja v New Yorku je naznanila, da rdeča armada silovito na-

Ali je Singapur častno padel?

V Singapuru je bilo zajetih 60.000 angleških vojakov in mnogo vojnega materjala.

Kot pravijo zadnja poročila iz Londona, je bilo pri kapitulaciji Singapura vjetih okoli 60.000 angleških (!) vojakov in da sta tudi vojna ujetnika Japoncev governor Singapura sir Shenton Thomas in njegova žena.

Njuni sorodniki so prejeli sporočilo, da sta zdrava in na varnem, da pa sta internirana. Ko so Japonci najhujše bombardirali Singapur, je bilo governorja pogosto videti na ulici in je pomagal gasiti in prenašati ranjence. V Londonu je splošno razširjeno mnenje, da je bilo pred padcem Singapura le malo vojaštva prepeljanega iz trdnjave in je vsled tega padec te velike trdnjave največja angleška izguba v celi sedanjí vojni.

Priznано je, da je bilo izgubljenega zelo mnogo vojnega materjala, ko se je general A. E. Percival moral podati velikim premoči.

Tokio poroča, da se je v Singapuru podalo 60.000 vojakov in sicer 15.000 Angležev, 13.000 Avstralcev in 32.000 Indijcev.

Pri dramatičnem umiku iz Dunkirka je bilo rešenih 300 tisoč zavezniških vojakov; koliko pa jih je bilo ubitih, ali jih je utonilo, ni bilo nikdar povedano. Churchill je svoječasto sporečil, da je bilo na Grškem izmed 60.000 vojakov rešenih 48.000 vojakov, na Kreti pa jih je bilo rešenih 15.000.

Japonsko poročilo o predaji Singapura

Tokio je na naslednji dramatični način oznanil svetu predajo Singapura:

Kraj: Poslopje Ford Motor Co. blizu vasi Timah, izven Singapura. Čas: 6.40 popoldne, nedelja (7.40 dopoldne newyorški vojni čas).

Skupina angleških častnikov—general Arthur E. Percival, poveljnik na Malaji; šef generalnega štaba general Tor-

pada južno od Smolenska in da je že prekoračila reko Sož, ki se izliva v Dnjeper, ki teče proti severu v Belo Rusijo.

Okoli Harkova so Rusi preganili Nemce iz mnogih vasi.

Rusi priznavajo, da so Nemci na osrednji fronti izvedli več zelo močnih napadov, da pa so Rusi navzlic temu napredovali in so oddaljeni od poljske meje

rance; major C. H. Wild — se pripelje v avtomobilu z angleško in veliko belo zastavo.

Vstopijo v poslopje. Kmalu pride general Tomojuki Jamašita s svojim štabom.

Vsi si sežejo v roke.

Jamašita: "Želim, da so odgovori kratki in jedrati. Poslušati hočem samo o brezpogojni predaji. Ali so Angleži vjeli kaj Japoncev?"

Percival: "Ne enega."

Jamašita: "Kaj pa z japonskimi civilisti?"

Percival: "Vsi japonski civilisti so bili poslani v Indijo in njihovo življenje popolnoma ščiti indijska vlada."

Jamašita: "Sedaj hočem slišati, ali se hočete podati, ali ne. In če se hočete, tedaj zahtevam, da se predaste brezpogojno. Kaj je vaš odgovor: da ali ne?"

Percival: "Ali mi daste časa do jutri?"

Jamašita: "Do jutri! Ne morem čakati in samo ob sebi je razumljivo, da bo morala japonska armada napasti še noč."

Percival: "Kaj ko bi počakali do 11.30?"

Jamašita: "V tem slučaju bo japonska armada napadala do tedaj. Ali rečete da ali ne?"

Percival molči, Jamašita pa pravi:

"Zahtevam civilni odgovor in vstrajam pri brezpogojni predaji. Kaj pravite?"

Percival: "Da!"

Jamašita: "Ako prekršite te pogoje, tedaj bo japonska armada takoj pričela splošno ofenzivo proti Singapuru."

List "Asahi" pravi, da je bila konferenca v majhni sobi Fordovega poslopja, od koder je bilo mogoče videti goreče mesto.

Vsi angleški častniki so bili zelo utrujeni, Percivalov obraz pa je bil otečen in oči rdeče.

Samo še 70 milj in da proti Smolensku popolna okolitev.

Sedaj so pričeli Nemci zopet pošiljati v boj tanke, toda v majhnih skupinah po komaj 6 tankov. Tudi Rusi se zopet poslužujejo tankov, ki so tekom najhujše zime počivali.

PRETROLEJSKO SREDIŠČE V JAPONSKIH ROKAH

Kot pravi poročilo iz Bata-vije, glavnega mesta Holandske Vzhodne Indije, so Japonci zavzeli veliko petrolejsko središče Palembang v južnem delu Sumatre, od koder prihaja 50 odstotkov vsega petroleja iz Vzhodne Indije. Toda Japonci so dobili mesto v plamenih, kajti Holanci so zažgali vse vrelce in vse petrolejske naprave, predno so se umaknili. Predno bodo mogli Japonci vse popraviti, da bo pričel petrolej zopet teči, bo vzelo najmanj 6 mesecev.

Toda tudi Japonci so morali drago plačati. Holanci so jim namreč potopili najmanj 7 ladij; dve bojni ladji, pet pa je bilo naloženih transportov. Četudi sovražnik ne bo dobil petroleja v Palembangu, vendar je škoda, ki so jo povzročili Holanci sami, velika, namreč najmanj \$100,000.

Ko je bila Moskva v največji nevarnosti, tedaj so pridrveli donski kozaki na svojih brzih konjih in so se vstavili v gozdu blizu glavnega mesta. Tam so poskakali s konj in so s puškami in ročnimi granatami napadli nemške postojanke.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation).
Frank Baker, President; J. Lopeha, Sec. — Place of business of the
corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$8.—, Advertisement on Agreement.

Na celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$8.—; za pol leta \$3.—; za štiri leta \$15.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 9-1243

KAJŠNA BO POVOJNA EVROPA

Ko je bil prejšnji mesec v Moskvi angleški vnanji minister Anthony Eden, je prišel z Josipom Stalinom v marsikateri zadevi do sporazuma.

Seveda sta v prvi vrsti razpravljala o tem, kako bi bilo najbolje voditi vojno do zmagovitega konca. In ko sta slednji prišla do prepričanja, da bo Hitler na vsak način premagan, tedaj sta pričela razpravljati o tem, kako bo treba razdeliti Evropo, da bo slednji prišla dolga doba mira in prijateljstva med narodi.

Včeraj je glede tega prišlo poročilo iz Londona, ki pravi, da ste se Eden in Stalin popolnoma sporazumela glede evropskih držav, razum gleda Nemčije in Francije.

Poročilo pa posebno poudarja, da se je sovjetska vlada zavezala in obljubila, da svojega boljševizma in komunizma ne bo vsiljevala ostali Evropi.

Nato pa je v šestih točkah naštet, kaj sta Eden in Stalin sklenila glede razporedbe evropskih držav po sedanji vojni, seveda, ako bo Nemčija poražena, kar tudi trdno pričakujemo.

Sedaj pa poglejmo, kako sta Eden in Stalin razdelila bodočo Evropo.

1. Baltske države, Besarabija in Bukovina bodo prišle pod U. S. S. R. kot sovjetske socialistične republike.
2. Poljska in Finska boste zopet obnovljeni kot neodvisni državi.
3. Angliji bo priznana vodilna moč na Sredozemlju. Ruskim ladjam bo dovoljen prost prehod skozi Dardanele.
4. Turčija bo ostala neodvisna država.
5. Angleško-rusko sočelovanje v Iranu se bo nadaljevalo tudi po vojni po dosedanjih pogodbah.
6. Rusija bo izjavila, da se ne zanima za severno Afriko, Angliji pa bo priznana strateška nadoblast ob obali severne Francije in nad otoki v Angleškem prelivu.

Stalin je Edenu rekel, da Rusija s to vojno boče doseči samo to, da Nemčija v bodoče ne bo nikdar več mogla pričeti kake vojne in da ste Poljska in Finska, ko boste zopet obnovljeni kot svobodni državi, varne pred vsakim nemškimi vplivom.

Tako pravi poročilo iz Londona.

Zdi se pa, da sta Eden in Stalin zopet sklepala o usodi posameznih narodov ravno tako, kot so v prejšnjih časih sklepali razni diplomati, ne da bi vprašali posamezne narode, kako obliko vlade žele imeti in kam oziroma v katero zvezo držav žele spadati.

V poročilu nista niti z besedo omenjeni Jugoslavi in Čehoslovaki, navzlic temu, da je rešitev tega vprašanja bolj važna, kot pa samo določiti, kako daleč bo segala oblast Anglije in Rusije.

Vsak Slovan se zaveča, da je sedaj skrajni čas in edina priložnost, ki se ne bo nikdar več nudila, da se reši slovansko vprašanje. Sedaj je napočila doba, ki jo je videl nemški kancler Bismarck že pred 70 leti, namreč doba — slovanska.

Slovani morajo biti združeni pod enim okriljem, če hočejo biti varni pred napadi svojih tevtonskih in romanskih sovražnikov in sicer pod zaščito Rusije.

Le z pomočjo Rusije si bodo Slovenci in drugi slovanski bratje ohranili svojo narodnost in združeni bodo tudi tako močni, da se jih ne bo upala napasti nobena sila.

Sedaj je čas, da moremo zaklicati: Slovan, na dan!

Krvava nedelja

— Nadaljevanje —

Nekdo z občitkom na rokaru je bilo napisano "Čuvaj od vzdušnega napada" ali podobno, je pritekel na ulico. Mislim, da nama je poiskoval do-povedati, naj paziva in ne stopiva na tako ploščo. Nisva ga sicer razumela, stopala pa sva itak zelo previdno. Hotel sem se malo umakniti in pogledati hotel, da bi videl, kakšna je škoda. Pogledala sva kvišku in strmel. Strela je bila preluknjana. Široke, okrogle, razdrte luknje. Grde odprtine, kot če s pestjo preluknjáš hoben. Najvišje nadstropje je bilo porušeno. Ko sva tako stala in opazovala, se je iz odprtin v strehi pokazal ogenj. Tudi črn dim se je začel valiti. Prvi letalci so vrgli na streho lahke bombe, ki so napravile luknje v jeklene plošče. Potem so se iz oblakov spustili drugi in zmetali v te luknje točo zažigalnih bomb. Seveda niso vse zadele, kamor bi morale. Večina jih je padla na cesto, na kavčični pločnik, kjer niso napravile nobene škode. Dosti pa jih je našlo odprtine v strehi in napravilo požar v notranjosti hotela.

Zdaj so bombe padale blizu roke. Ko sva se spet ozrla proti Srbskemu kralju, svo videla, da so mu ure štete. Požar je požiral poslopje dokaj hitro. Vrnila sva se in reševala svoje stvari. Odnela sva jih prav do parka na Kalmeđdanu in jih zložila v kup. Ravno tedaj se bombniki spet zagrmijo nad našimi glavami. Bila sva blizu velikega zavetišča, izkopa-nega pod zemljo. Vse je bilo že polno, vendar sva se ne-kako prerinili notri. Čez ne-kaj minut je postalo tako vro-če, da nisva več mogla dihati in sva spet izšla. Še pravi čas. V tem zavetišču je našlo več sto ljudi svojo smrt in drugih sto v sosednem, ko so ju bombe zadele v živo.

Zdi se, da so prišli novi bombniki in zamenjali prvo skupino, ki se je vrnila po bomba. Ker se je po vsem vi-dezu napad nadaljeval brez daljšega presledka, sva se od-ločila in se poiskovala dokopa-ti do ameriškega posanišva. Avtomobilska postaja čez ce-sto je bila polna avtomobilov. A vozači so se vsi razkropili. Našla sva avto s ključem v vžigalniku. Brock je poznal stroj. Ravno sva nalagala svo-je stvari v voz, ko se nenado-ma prikaže vozač z dvema čast-nikom. Potegnila sta samo-kresa. Nobene besede nisva razumela, kar so kričali, vendar sva stvari zložila raz avto. Te-daj zagledava v stranski ulici konja ki je vlačil voz z mlekom. Pomoliva vozniku šop denarja pod nos in bil je voljan prepe-ljati naša kilometr dolgo pot do posanišva za tisoč dinar-jev.

V tem trenutku pade vrsta izstrelkov protiletalskega topa čisto blizu nas. Konj se požene v dir. Brown, Brock, Hill in White skočijo na voz. Chinigo in jaz sva poiskovala za nji-mi, pa sva bila preveč utruje-na, konj pa je zaradi treska tako uhral, da sva jih morala pustiti. Voz ni mogel skozi sredo mesta, ker so ceste bile prepolne ruševin, midva s Chi-nigom pa sva jo udarila skozi te razvaline. Plazila sva se in stiskala k zidu, kajti omet in opeka in prizidki in napušči so še zmeraj padali s poškodova-nih hiš in javnih poslopj.

Ko so prišli prvi bombniki, so skoraj vsi se spali in bolj občutljivi med njimi se vse jutro ostali v posteljah. A nekateri so iskali svoje sinove in hčere, matere in očete po drugih me-stnih predelih. Poiskovala sva skozi te ulice. Zdaj sva lahko videla, kako nesramno je bilo. Trupla so ležala vseprek. Največ je bilo mrtvih. Neka-teri so bili samo ranjeni, pa bi bilo boljše, če bi bili mrtvi. Ne-koliko rešilnih avtomobilov je tulilo po mestu okrog, pa kaj pomagata dva, trije rešilni av-ti, ki so po ulice vse polne mr-ličev. Število majhnih tovar-nih avtomobilov se je skušalo preriniti skozi ruševine. Rešil-ni avtomobili za silo, z dvema človekoma. Prvi je vozil, dru-gi držal roko, na trobilu.

Bilo je joku in stoka, da bo-šte otrokom in vnučkom pripo-vedovali. Grmenje bombni-kov. Žvižganje njihovih kril pri spuščanju. Treskanje bomb. Divje razsajanje vseh mogočih topov in streljnic. Potem av-tomobilska trobila in tulenje rešilnih voz. In če ste se pri-bližali delom, kjer so padle bom-be, kričali ljudje, ki jim je jeklo, leteče z neba, odneslo roko ali nogo. Nekje od daleč sem sli-šal cerkvene zvonove. Bil je

JERRY KOPRIVSEK in njegov orkester na ploščah
Tereznika Polka
Na planincah — valček št. M 575
in DUQUESNE UNIVERSITY
TAMBUKICA — št. M 571
Za tož cenit in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL INC.
463 West 42nd Street, New York

KUPUJTE

DEFENSE BONDS in
STAMPS

čuden glas, čisto drugačen. — Bim — bam — Počasi. Mogoče. Glas z drugega sveta. Glas kakor iz mračne preteklosti. Cerkevni zvonovi. Da, danes je nedelja.

Chinigo in jaz sva napredova-vala, počasi. — Stopala sva po ulici s trgovinami in pisarni-mi, natančno nisva vedela, kje. Vsak trenutek je treščila bom-ba izza ogla ali malo pred na-mi. Zdaj pa zdaj sva se stis-nila k zidu kakšne hiše in opa-zovala majhne, nevbogte ljudi, ki so se zdeli kot mravljje, gom-ziče naokrog. Tekali so zdaj sem, zdaj tja, stiskajoč za bolj varnimi mesti. Tako strašno brezumno so se zdeli pred so-vražnikom z neba. Še misliti niso mogli.

Ravno sva prečila neko stran-sko ulico, ko se razkošen črn avto nastavi sredi nje. Nek to-vorni avto pred njim ga je prisilil, da je obstal, ker se je sam ustavil. Zadnja vrata so zijala. Niso se dala zapreti, ker je voz bil natlačen s trup-li in s nekaterimi noge skrelele ven. Večinoma so bile moške noge, med njimi pa je bila no-ga mlade žene. S srebrnim čev-ljem. Obstala sva in čakala da bi tovarni avtomobil in črni avto pogrnala in šla s po-ta. Da bi šla naokrog, se ni-sva spomnila.

Bil sem v zadnji del tega tovarnika, kar tako, brez misli. Nehote se vprašam, kaj se je zgodilo drugi nogi te deklice s srebrnim čevljem. Zdajci zapazim, kaj je stvarjo. Bila je na vrhu kupa. Najbrž ni imela časa obleči se, ko se je zgodilo. Vse, kar sem utegnil videti, je bil par belih nogavic. Vse kar je res, bile so bele pre-den je čisto odgriznilo levo no-go kot lisica, kadar odgrizne nogo ptici. Živo meso — da, nič lep prizor.

Iva moža, ki sta po vsem videzu vozila to zasliho mrlis-nico, sta se trudila, da bi na vrh naložila novo truplo. Kri jima je curljala iz rok. Potem sta pustila. Ni šlo, nagajala je streha. Bila sta tam dva vo-jaka s puškama in govorila sta, da se mora napraviti prostor. V železen se mi je nekaj zga-nilo, ko sem opazil, kako sta se pripognila in začela preme-tavati trupla. Porečem sam v sebi: pa le nisem tako živav in trd. Kot sem si mislil.

Končno pogledam v stran. Tam nekaj zapazim. Košček svile, kakor robe velik, prilep.

(2x)

ISČEM SLUŽBO

za hišno delo po možnosti pri slovenski družini v New York ali okolici. Pišite na: Mrs. Gertrude Vesel, 78 Bleeker Street, Brooklyn, N. Y.

(2x)

REVMAČNE BOLEČINE?

Dobro dolgočasno, prijetno toplo s PAIN-Expeller — čudovito mazilo. Nad 35 milijonov prodanih steklenic je dokaz njegove učinkovitosti. Zahtevajte prvi PAIN-Expeller s Slogom na etiketi.

PAIN-EXPELLER

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kakor je posebej v navadi

Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čim bolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street

New York, N. Y.

To in
Ono

Prejšnji teden ste čitali o drznemu napadu ameriške mornarice na japonske otoke, ki spadajo v Marshallovo in Gilbertovo skupino. To je bilo presenečenje sovražnika v njegovem lastnem revirju in je bila prva večja ofenziva mornarice na Pacifiku. Ob istem času je pa tudi odgovor za nekatere nestrpneže, ki so govorili, kaj je z mogočno ameriško mornarico na Pacifiku. Otoki, ki so bili napadeni se imenujejo Jalut, Makin, Roi, in Kpajalein.

Iz Pearl Harborja na Hava-ji do Gilbertskih in Marshall-skih otokih je približno 2000 milj. Ladje, ki so bile pride-ljene k napadni skupini so plule preko 10,000 milj.

Škoda, ki je bila povzročena na teh postojankah, je bila popolna. Ladje, skladišča, utrube, tovarne in druge naprave so bile porušene.

Da je bil tak obširen napad mogoče izpeljati, je bilo treba ne samo bojnih ladij, temveč tudi zasledovalnih, napadalnih in lahkih letal za bombardiranje. To pomeni, da je bila pride-ljena k skupini ladij tudi mati-čna ladja za aeroplane.

Mornariški urad v Washing-tonu je naznanil, da je bilo po-topljenih pet japonskih bojnih ladij, med katerimi je bila tudi 17,000 tonska prideljena mati-čna ladja za letala.

Enajst japonskih pomožnih ladij je bilo tudi potopljenih. Najmanj 41 sovražnih letal je bilo uničenih v zraku ali pa na zemlji.

Povrh tega so bile na šestih važnih postojankah uničene utrube, radio postaja, skladišča, tovarne itd.

To je bil ameriški odgovor Japoncem za zavratni napad na Pearl Harbor.

Izguba mornarice je bila malenkostna v primeri z veliko-stjo operacije. 11 letal in "ne-kaj častnikov in mož posade" je bilo izgubljenih, pravi mornarica.

Admiral Halsey-ju, ki je vo-dil načrt, je bila podeljena "Kolajna za izvanredno slu-žbo" in narod bo tudi druge častnike in mornarje, ki so se izredno izkazali, obdaroval.

Ta napad je tudi pripril skeptike, ki so govorili, da je bila škoda povzročena ameri-ski mornarici v Pearl Harboru, večja kot je bilo naznanjeno. Poleg tega pa pomeni, da bo-mo v kratkem slišali, da je na-ša mornarica prinesla boj pred japonska vrata, namrvnost v sovražnikovo domovino.

Tako kot so jih presenetili na Marshallskih in Gilbertovih o-tokih, jih lahko presenetejo tu-či druge.

V ponedeljek, 23. februarja bo govoril predsednik Roose-velt narodu po radio ob 10 uri zvečer. Pričakuje se, da bo govor trajal pol ure. Govor bo zelo važen in ne zamudite u-ravnati vaš radio na ta večer.

Kitajci po Združenih drža-vah in tudi v lastni domovini, so v nedeljo začeli praznovati 4,639 leto obstanka in pričetek novega leta. — Praznovanje običajno traja cel teden. Naj-večje praznovanje za Kitajce bo prišlo takrat, kot bodo po-rinili zagriženega Japonca v Kitajsko morje in s tem osvo-bodili narod verig, ki jih okle-pajo dolgih desetletij.

Iveri

Nadarjeni najde zase vedno kakšno nalogo.

Ljudje brez doživeti ne do-zorevajo.

Mali Oglasi
imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Najboljši prijatelj

v nesreči vam je:

SLOVENSKA NARODNA
PODPORNA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA
PODPORNA USTANOVA

Sprejema možke in ženske v letih od
16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

ČLANSTVO: 60,000

PREMOŽENJE: \$10,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja
vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Kratka Dnevna Zgodba

E. VAROVA:

Zmagovalec

"Gospod, še eno pečenko — dvojni obrok s prilogo."

"Dvojni obrok, gospod, in steklenico vina."

"In cigarete!"

"Da, cigarete! Celo skatlo!"

V majhnem lokalu gospoda Cherifa, nekaj minut od Vincentskega gozda, sta sedela dva prijatelja, ki sta drug drugega prekašala s svojimi naročili.

Ko je gospod Cherif naročilo izročil svoji ženi, sta se spet prikazal ob njuni mizi.

Henry je gostilničarja pozval, naj prisede.

"Oglejte si tegale mladeniča," je začel pripovedovati gostilničarju. "Danes je imel srečo, čudovito srečo. Dva koraka pred mano je pritekel na cilj. Jaz sem pa spihpal ko kalska stara kca! Mislim, da sem zadnje dni preveč pil."

Gospa Cherifova je prinesla jedila, vino in cigarete. Gosta sta začela jesti.

Henry je med jedjo poln ziknil gostilničarju.

"Zdej zamujeno nadomešča," je menil in meril na svojega prijatelja. "Tri dni ni ničesar jedel, da bi mu ne bilo treba nositi toliko teže s seboj."

"Gospoda sta najbrže športnika?" je vprašal gostilničar.

"Tekalca, gospod Cherif. Pred vami sedi zmagovalec v maratonskem teku. Dobil je prvo nagrado. Šest tisoč francov ima tule mladenič v žepu. Jaz sem seveda dobil miloščno dveh stotakov. Kaj mislite, gospod Cherif?"

Gostilničarju je obraz kar zasijal.

"K temu vam lahko samo čestitam," je menil.

"Še ne," je dejal Henry. "Kakšne slastičice imate?"

"Torto z ananasovo kremo."

"Izvrstno, prinesite nama dvakrat po dva obroka."

Gostilničar je prinesel močnato jed in spet sedel k svojima zmagovalnima gostoma.

"Vidite, gospod Cherif," je

nadaljeval Henry, "zdaj vam bom izdal, zakaj morate s čestitkami še počakati. Ko se bova okrepčila z vašimi delikatesami, mi bo moral moj prijatelj dokazati, če ima v resnici hitreje noge ko jaz. Tekovalna proga zame ni odločilna. Na cesti mora pokazati, kaj ve-tljajo njegovi kraki!"

Gostilničar je Henryju priki-mal in dejal:

"Torej bosta še enkrat tek-novala?"

"Seveda. Tukaj okrog tehle hiše. Šestnajstkrat! Kdor bo zasledil, bo plačal zapitek. Ra-zumete? In vi, gospod Cherif, boste sodnik."

Gospod Cherif je bil vesel častne vloge. Zadovoljno si je

mel roke.

Henry in njegov prijatelj, ki se je tako najedel, da je komaj vstal, sta vzela svoji čepici in z gostilničarjem vred zapustila pivnico.

"Ena, dve, tri," je štel go-spod Cherif in oba sta stekla.

Tudi Cherifova žena je prišla iz gostilne in gledala za obe-ma tekačema.

Čez deset minut pa, ko bi morala imeti tekača prvi krog že zdavnaj za seboj, je gostil-ničarjevo navdušenje na lepem spuhlo. Niti besedice ni mo-gel odgovoriti svoji ženi, ki ga je krstila za najslabnjega be-dača vse okolice, ker ni znal ločiti navadnih sleparjev od poštenih športnikov.

Sv. Ciril in Method med Slovenci

Kopitar, Miklošič in nekaj časa Safarik so mislili, da sta solunska brata s pomočjo pa-panonskih učencev pod pokrovi-veljstvom kneza Kocelja tedanje panonske slovenske narečje izoblikovala za književno rabo. Zato so ta jezik imenovali sta-roslovenski. Na koncu pretek-lega stoletja pa so slavisti do-gnali, da je podlaga staroslo-venkega književnega jezika makedonsko narečje, solunske okolice. Ko so iskali novo ime, so se nekateri odločili za izraz starobolgarski. A razen med Bolgari je danes to ime že po-vsod opušteno. Večina se je odločila za ime cerkvenoslo-venski, a tudi to je že omajano. Cerkvenoslovenski jezik obse-ga tudi poznejšo književnost, ki se je po 11. stoletju odtni-la od starega književnega jezi-ka. Zato je za označbo prvot-nega književnega jezika včasih treba dodavati še pridevnik "stari." Me delavisti, ki so pi-sali v nemškem jeziku, se je kar udomačil izraz alikirchen-slavisch. Jagić pa je večkrat pisal: kirchenslavisch.

Slovanski in francoski slavi-sti ne morejo poznamati zna-čilno nemškega kopičenja se-stavljenk. Zato so se odločili za naziv: staroslovenski. Če bi večinoma pisajo; starosloven-ski, redkeje staroslovenski. Soj-stari Sloven pomeni isto, kar češki in naš Slovan. Zato Srbi rabijo dosledno staroslovenski. Rusi in Ukrajinci rabijo izraz: staroslovenski.

Panonski knez Kocelj.

Po knezu Kocelju je naša zgo-dovina živo zvezana z zgodo-vino staroslovenskega jezika. Koceljeva zveza s slovanskimi apostoli je v starosloven-skih virih častno zabeležena. Kocelj brez dvoma spada med največje Slovence. Miklošičevo mnenje o panonski domovini staroslovenskega jezika ga je povzdigovalo visoko nad Ras-tislava. Po padcu tega mne-nja pa je padel tudi Kocelj, ka-kor je nekdanji padel kot žrtve svoje zveze s Metodom. Po pre-iskovanju staroslovenskih vi-rov sem uvidel, da je naš knez vse preveč pozabljen ne le v škodo naši zgodovini, ampak tudi v škodo vseh znanstve-nih vprašanj, ki se mairskeje čele ob njem pokažejo v jas-nejši luči. Zato sem skušal iz-brisati prah iz njegove zgodo-vinske podobe, ne da bi ga s Sa-farikom in Miklošičem povzdi-goval nad Rastislava, ampak da bi ga postavil na zaslužno mesto ob njem. Tode oglasili so se občiti, da to ni prava zgo-dovinska podoba. Vsi so se bolj ali manj očitno sklicevali na zgodovinarja M. Kosa. Zadeva je postajala mučna. Saj me je M. Kos pri sestavljanju knji-ge o Kocelju kolegično podpi-ral in ji odprl pot v javnost. Naposled sem bil prisiljen opo-zoriti, da so v M. Kosovih spi-sih tri velike zmotne, ki kaže zgodovinsko Koceljevo dobo. A pripomniti moram, da jih M. Kos sam ni poudarjal v toliki skrajnosti kot drugi. Če v to znanstveno vprašanje ne bi po-segli manj poklicni ljudje, bi se soglasje doseglo brez boja. Neko korist pa je to vendarle rodilo. M. Kos je akademsko odgovoril ter vprašanje tako stvarno pojasnil, da se bomo prav lahko sporazumeli.

V M. Kosovih zgodovinskih delih so naslednje tri zmotne: 1. Slovanska apostola sta se leta 867 hotela vrniti v Carigrad, ker med Slovani nista dosegla posebnih uspehov. 2. Kocelj se je šele leta 869 odvrnil od Nem-cov in se odločil za Methoda. 3. Hadriana pismo o slovans-kega bogoslužja je bistveno in-temperirano, kakor je prepriče-

valno dokazano. To so velike zmotne zlasti zato, ker navajajo kot trdno dokazane resnice in ker so vse tri med seboj zve-zane; medsebojna zveza jih o-svetljuje in ojačuje. Pa tudi znanstveni metodi nasprotu-jejo, ker se domneve brez do-kazov predstavljajo kot trdno dokazane in ne upoštevajo zgo-dovinskih virov.

(Prva znota se poglavitno na-slanja na staroslovenski Meto-dov življenjepis, kjer beremo, da sta se sveta brata po treh letih vrnila iz Moravske. To-da se je jezikoslovno vpraša-nje. Slovanski jezikoslovci pa trdijo, da to nekoliko pomari-kljivo izražanje samo po sebi pomeni samo toliko, da sta od-šla iz Moravske, kamor sta pred tremi leti prišla. Nika-kor ne pomeni, da sta se hotela vrniti v Carigrad. Dejstvo je tudi, da sta šla v Rim. V Me-thodovem staroslovenskem živ-ljenjepisju je splošno več mest, ki so umevna le v zvezi s Ciri-lovim življenjepisom, ki je bil prej napisan. Metodov življen-je-pis večkrat izpušča stvari, ki so tam povedane, vmes celo od-ločilno važne, na primer biva-nje slovanskih apostolov pri Kocelju leta 867. Zato ga je tre-ba razlagati v soglasju s Ciri-lovim življenjepisom. Potem je razlaga vrnitve iz Moravske lahka in trdna.

Zmotno je izključevanje na-meravane poti v Rim. Prosto-voljna pot svetih bratov v Rim je v slovanskih in latinskih vi-rih jasno izražena in trdno do-kazana. Isto je trdno dokazano po zgodovinski zvezi. Še več-ja je znota, da sta se sveta bra-ta zato hotela vrniti v Cari-grad, ker med Slovani in torej tudi pri Kocelju nista dosegla posebnega uspeha. Prav to je za znoto značilno in prav v tem je znota osamljena; noben sla-vist je niti od daleč ni zapisal, niti Weingart niti Dvornik in drugi. A očitna znota o en-uspehu je v notranji zvezi z znoto o vrnitvi. Solunska bra-ta sta mogla panonske in mo-ravske cerkvene zadeve urediti le v sporazumu z Rastislavom in Koceljem. Vsako drugačno ravnanje bi bilo nespametno in nemogoče. Torej sta se morala najkasneje že v Panoniji od-ločiti za pot v Rim. Pa tudi sa-ma sta jasno videla, da panon-skega cerkvenega vprašanja ne moreta rešiti brez Rima. Če pa sta hotela zaradi neuspeha zapustiti nevaležno Moravsko (in Panonijo) potem bi bila stvar seveda bistveno drugač-na. A to je v nasprotju z viri.

Vse to pa ne izključuje na-meravane poti ali vrnitve v Ca-ri-grad. Jako verjetno je, da sta sveta brata želela najboljšo svoje učence postaviti za ško-fe, potem pa se vrniti v domo-vino, bodisi v samostan, bodisi k misijonskemu delu med bi-zantijskimi Slovani. Saj sta tudi v domovini imela somiš-ljenike in sodelavce. Zato je bi-la za potrtega in osamljenega Methoda toliko večja žrtve, da se je po smrti svojega brata vrnil v Panonijo ter se žrtvo-val za Slovence in Slovake. To pa je mogoče in razumljivo zo-pet le na podlagi odločilnih n-pehov l. 867.

Veliki slovanski aposto-lov je v njunem vesoljnem ob-zorju, ki v duhu sv. Pavla ob-jezma Vzhod in Zahod, Cari-grad in Rim. V tem duhu ju predstavljajo staroslovenski vi-ri kot velika predstavnika kr-ščanske vesoljnosti iz dobe pred razkolom. Izključevanje nameravane poti v Rim torej nasprotuje ne le podatkom, ampak tudi duhu starih virov. To poudarjajo zlasti veliki ru-ski slavisti, ker slovanske vi-re mnogo bolje poznajo kot za-bodni zgodovinarji.

S prvo znoto je tesno zveza-na druga, namreč v Koceljevi odločitvi za slovanska aposto-la šele leta 869, ne pa že leta 867. Če sta se sveta brata ho-tela vrniti domov zaradi ne-uspeha, tedaj ni prostora za

uspeh pri Kocelju, ki se torej ni mogel že leta 867 odločiti; o-junačil se je šele leta 869. V zvezi s prvo in tretjo znoto ta trditve meče senco na našo zgo-dovino in občno kazi pravo zgodovinsko sliko v nasprotju z viri. Pričevanje virov in zgodovinske zveze pa je tako jasno, da celo rezko kritični berlinski slavist Bruckner in

nenški zgodovinarji vse dru-gače pišejo o odločilnem Koc-eljevem srečanju s Cirilom leta 867.

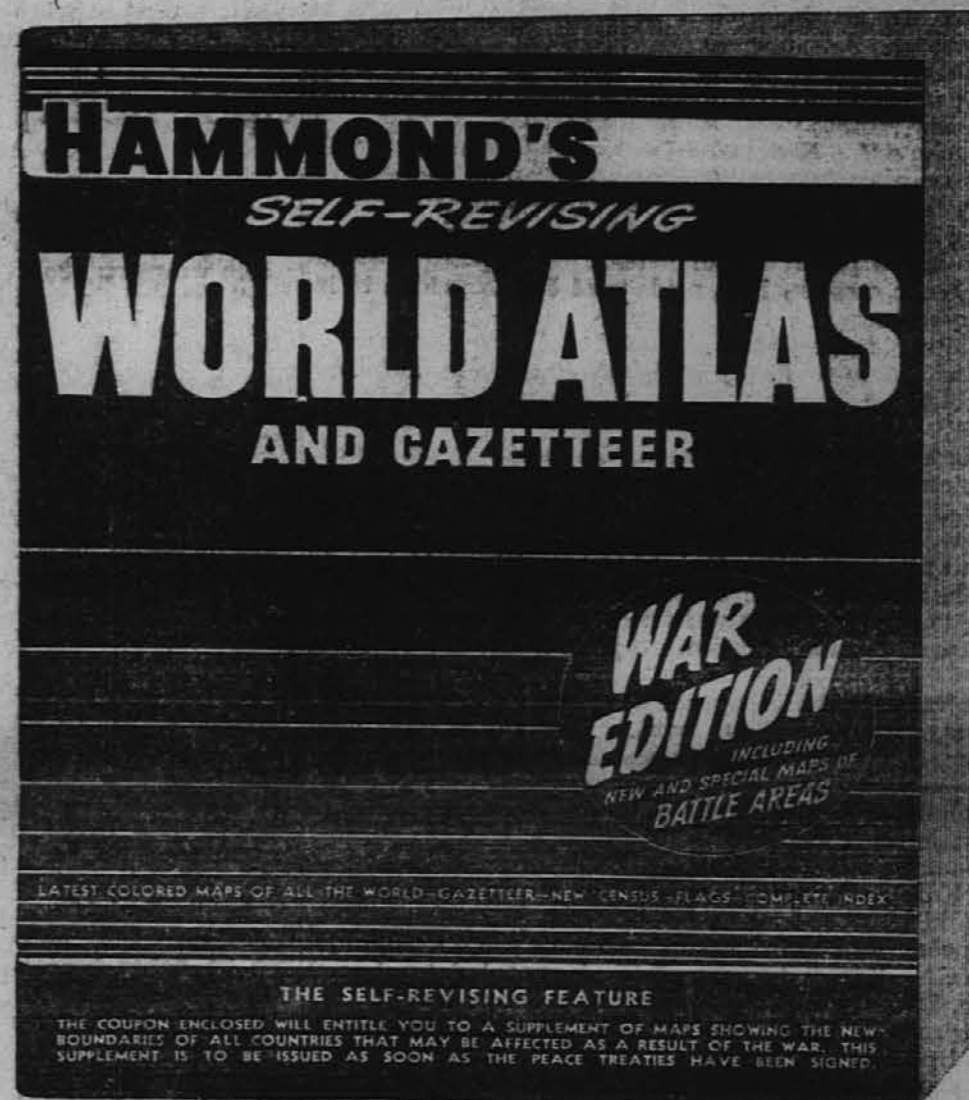
Kriva pot prve in druge na-pake pelje še naprej v zanko tretje znote. Znano je, da je Kocelj vzljubil "slovenske knji-že in slovansko bogoslužje. Uspeh slovanskega bogoslužja pa potrjuje poslanica papeža

Hadriana II. leta 869. Ker za-ta uspeh v zgoraj omenjeni zve-zi ni dovolj prostora, se majo pristnosti te važne papeževe po-slanice. Znota, da je Hadria-nova poslanica pokvarjena z odločilno važnimi vrtnjenimi stavki, proglasa za trdno dokazano to, kar nasprotuje ne le

Nadaljevanje na 4. strani.

SEDAJ vsak najbolj potrebuje dobri Atlas

ZBIRKA NANOVO IN LEPO TISKANIH ZEMLJEVIDOV V 7 BARVAH, KAŽE SVET, KAKORŠEN JE DANES IN VAM PO-MAGA RAZUMETI ZGODOVINSKO VAŽNO DELOVANJE DIKTATORSKIH IN DEMOKRATSKIH DRŽAV

48 VELIKIH STRANI — VEZANO V BRISTOL BOARDU

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta — abecedni seznam dežel, provinc — navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov — navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav — v pol-nih barvah, vsega skupaj 56; ce-la vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE — 45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE — Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

Svet pripada ljudem, katerih rado-vednost nima obzorja.

Ta atlas, ki sam sebe popravlja, ima namen rešiti marsikatera nesprotujoča si vprašanja, ki nastanejo v raznih razgovorih. Strani so skladne svetovnega znanja in podajajo raz-sežnost zemlje, prvine sončnega sestava, pokra-jine in globoko oceano in jezer, dolgot naj-daljših rek in prekopov, površino poglavitnih otokov in visokost svetovnih gora. Tu so odgo-vori na mnoga današnja vprašanja.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

VSEBINA ATLASA

Zemljepisni svetovni odbor je izbral izmed več tisoč slik samo najboljše barvane slike — zbirka je tako popolna, da je za vsakega ne-obhodno potrebna tekom vojne in po vojni.

Vključeni so naslednji zemljevidi: — svet, Evropa (danes), osrednja Evropa (ob izbru-hu vojne), Anglijsko otočje, Francija, Nem-čija, Italija, Švica, Holandska, Belgija, Šved-ska, Norveška, Danska, Unija sovjetskih so-cialističnih republik, Bolgarska, Rumunska, Ju-go-slavija, Grčija, Albanija, Azija, Turčija, Sirija, Libanon, Arabija, Vzhodni Indijski otočje in Malajski polotok, Indija, Burma, Kitajska, Ja-panska, Pacifik Južna Amerika (severni del), Južna Amerika (južni del), Afrika, Severna Amerika, Kanada, Združene države, Mehika, O-srednja Amerika in Zapadna Indija.

S A M O

35 centov

Poštnina plačana.

NOVA IZDAJA

Naročite ga še danes!

CALIFORNIA:
San Francisco, Jacob Laublin

COLOMADO:
Pueblo, Peter Cullig.
Walsenburg, M. J. Marsh

INDIANA:
Indianapolis: Frank Zupančič

ILLINOIS:
Chicago, J. Berth
Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois)
Joliet, Jennie Bambich
La Salle, J. Spelth
Mascoutah, Martin Dolene
North Chicago in Waukegan, Math. Warick

MARYLAND:
Kittimiller, Fr. Vodoptivo

MICHIGAN:
Detroit, L. Plankar

MINNESOTA:
Chisholm, J. Lukanič
Ely, Jos. J. Puhel
Eveleth, Louis Gonsle
Gilbert, Louis Vesovi
Hibbing, John Porje

MONTANA:
Bozoum, M. M. Paulus
Washoe, L. Champe

NEBRASKA:
Omaha, F. Broderick

NEW YORK:
Brooklyn, Anthony Svet
Gowanda, Karl Suvich
Little Falls, Frank Male
Worcester, Peter Bodo

OHIO:
Barberton, Frank Treha

Cleveland, Anton Bobek, Chas. Kar-linger, Jacob Benik, John Gnapst-Gilard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumb
Youngstown, Anton Kikaj

OREGON:
Oregon City, J. Koclar

PENNSYLVANIA:
Beasomer, John Jevnikar
Conemaugh, J. Besovce
Coverdale in okolica, Jos. Paternal
Export, Louis Supančič
Farrell, Jerry Okora
Forest City, Math Kumb
Forest City, Fr. Blodnikar
Greensburg, Frank Nvark
Homer City, Fr. Ferencat
Imperial, Venice Paleich
Johnstown, John Polak
Krayn, Ant. Tudič
Lawrence, Frank Baloch
Midway, Jos. Zani
Pittsburgh in okolica, Philip Fregar
Steelton, A. Eren
Turtle Creek, Fr. Schiffrer
West Newton, Joseph Jovan

WISCONSIN:
Milwaukee, West Allis, Fr. Štek
Sheboygan, Joseph Kabad

WYOMING:
Rock Springs, Louis Trachar
Diamondville, Jos. Bolja

Vsak zastopnik izde potrdilo za svo-jo, knajro je prejel. Zastopniko tega obvestiloma.

UPRAVA "GLAS NARODA"

Kakor plaz...

ZGODOVINSKI ROMAN.

34

Poročilo ni navajalo, kako se je dogodek končal, jasno pa je bilo iz njega razvidno, da je bila vsa krivda na strani nadvojvode. Dogodek ne sme imeti neprijetnih posledic za grofa. Treba je bilo hitro ukreniti vse potrebno. Ukazala je odpravi brzojavko na svojega sina, v kateri mu je sporočila, da pride v Brandy drugi dan. Nadvojvoda ta brzojavka ni posebno osrečila. V zadnjem času je v svojem divjem življenjskem nagonu marsikaj zagrešil, kar je težilo njegovo vest, da ni mogel mirno zreti v materine oči. Bile so torej neprijetne ure, ki so se mu napovedovale. Z ne posebno veseljem obrazom je sprejel nadvojvodinjo na kolodvoru. Po pozdravu je nadvojvodinjo z zadovoljstvom zrla na svež, cvetoč obraz svojega sina, ki ni kazal nobenih sledov moralnih izgrediv. Nadvojvoda je poljubil svojo mater in ji izročil šopek vrtnice. Nato jo je spremljal k avtomobilu v katerem sta se odpeljala v njegovo stanovanje.

Nadvojvodinjo se je nastanila v salonu. "Lahko si misliš, Karel, da nisem prišla semkaj zaradi kakšne malenkosti."

"Gotovo ne, mama. Toda ne morem uganiti vzroka tvojega obiska."

"Ne moreš uganiti vzroka? Vendar pa bi si to lahko mislil. Dogodek od predvečerašnjim v hotelu Kranz je vzrok, da sem prišla semkaj."

"Ali, mama." Nadvojvoda je postajal nemiren. "To je vendar stvar, ki se bo rešila samo v oficijskem zboru."

"Prav to, toda rada bi vedela, v kateri obliki?"

"To je zelo enostavno. Ta čuden grof in ritmojster v rezervi, ki izživja prepir zaradi natakare in potegne samokres proti članu cesarske lihe, pride pred častno sodišče in izgubi oficijsko šaržo."

"O ničesar drugega?"

"Mislim, da bo to dovolj. To zadoščenje smo dolžni dati tudi enolitniku Pepperju, s katerim je postopal, kakor s pobalnikom."

"Ti igraš zagovornika gospoda Pepperja proti grofu Wolkensteinu?" je rekel vprašala nadvojvodinjo. "Misliš, da imaš več čustva za plenitost in viteštvo?"

"Mama. Ta mož se je osebno postavil proti meni."

"Ali ni bil v preveč? Kaj si hotel storiti z dekletom, ki te ni hotela nslušati? Ali si hotel izsiliti njeno ljubezen?"

"Bila je vendar samo natakareca!"

"Bila je to ženska, in nepošteno je za moža, ako onečaste ženske."

Nadvojvoda je skušal ugovarjati.

"Mama, nastopil je proti meni. Nastopil je proti moji volji in stvar, ki ga ni ne brigajo. Žalil je dolžno spoštovanje napram vladajoči lihi."

"Nastopil je proti tebi? To je storil že enkrat, proti tvojemu očetu je šelil mene!"

"Mama, grof Wolkenstein?"

"Da, Karel. On je bil tisti, ki me je očeval pred onečastjenjem, ki bi ga pač ne preživela. On je zaščitnik žena, in vi ste onečastitelji ženske časti. Ali čutiš svojo krivdo nje-mu nasproti? Zaradi tvojega očeta je moral dolga leta v izgnanstvo, in sedaj ga hočeš oropati še njegove časti."

Nadvojvoda je razburjeno vstal ter po svoji navadi nerovno tekal po sobi sem ter tja.

"Ne, mama, tega ne storim. Zaslužil je čast in hvalo, toda kaj naj storim?"

"Pred oficirji pred katerimi si ga žalil, ga moraš prositi za odpustanje."

"Jaz, mama? Nemogoče!"

"Dolžan si to sebi in njemu. Ti si dedič prestola in kot vladar boš poosebljena čast. Izkazal boš čast sebi in njemu, ako prostovoljno priznaš svojo krivdo."

"Mama, ne morem!"

"Kakor hočeš. Potem grem jaz k njemu in ga prosim, da odpusti sinu krivdo, kakor je nekoč odpustil očetu. Uslišal bo mater, kakor je nekoč uslišal ženo!"

"Ne, mama! Tega ne boš storila. Ravnal se bom po tvojem nasvetu ter ga prosil za odpustanje."

Nadvojvodinjo se je nežno nasmejala.

"To sem vedela. Tvoje srce je dobro in tvoje čustvo je pravilno, ako te ne vodijo po krivih potih pril zovalci, in slabi svetovalci. Kdaj urediš to stvar?"

"Se danes, mama. Brzojavil bom Wolkensteinu, naj pride danes zvečer v Kasino. Tam ga bom pred zbranim oficijskim zborom prosil za odpustanje."

"In ako se ne odzve tvoji brzojavki?"

"Brzojavil mu bom, da storim to na tvojo zahtevo, da si prišla zaradi tega semkaj in da mu hočem dati popolno zadoščenje. Mislim, da mi bo zaupal."

"Dobro Karel! Povej mu tudi, da hočem tu z njim govoriti —"

V Kasino je bilo zvečer vsa presenečeno, ko je sluga prijavil grofa Wolkensteina, ki ga je pozvala njegova cesarska visokost.

Nadvojvoda je vstal in šel grofu naproti. Glasno in jasno je spregovoril:

"Gospod grof! Moja prevzvišena gospa mama, njena cesarska visokost, nadvojvodinja Marija Jožefa mi je danes sporočila, kako veliko hvaležnost vam je dolžna za vašo zvesto službo. Že to bi zadoščevalo, da bi vam izkazal svojo popolno spoštovanje. Med tem pa sem tudi uvidel, da je bila krivda pri dogodku predvečerašnjim v hotelu Kranz na moji strani. Obžalujem dogodek in vas prosim, gospod grof, da mi oprostite moj nastop pri tej priliki. Priznavam, da ste ravnali korektno in častno."

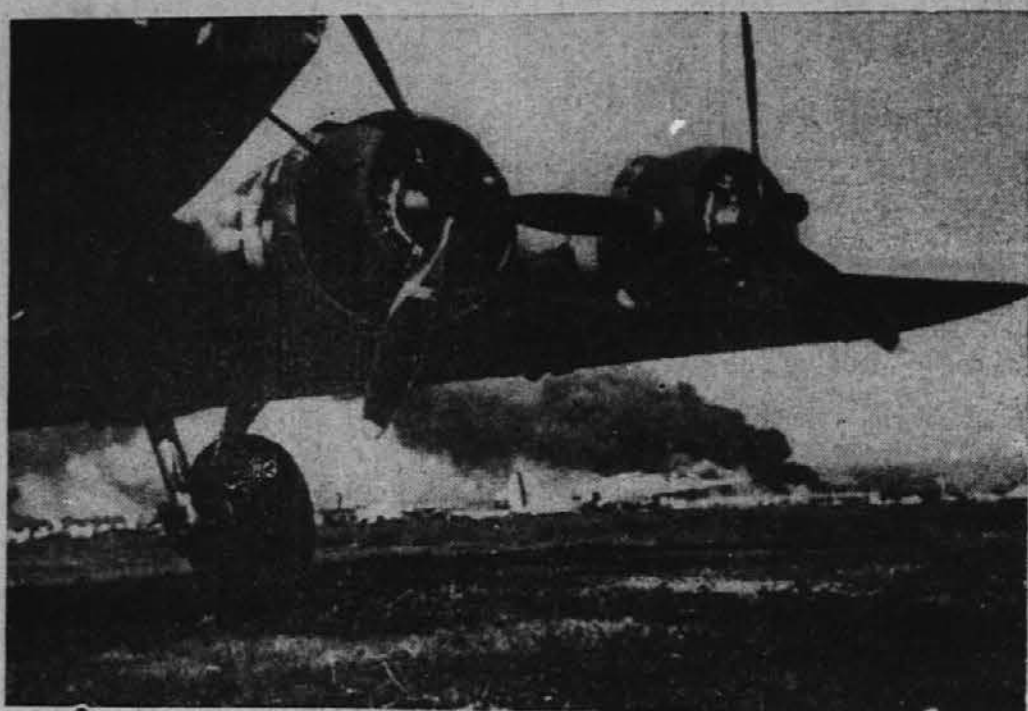
Ponudil je grofu roko, ki jo je ta ginjeno stisnil.

"Časarska visokost, srečen sem, ako ste mi v milosti naklonjeni. Preživel sem srečna leta kot adjutant vašega prevzvišenega gospoda očeta."

Krepko stiskajoč grofovo roko, je nadvojvoda radostno vzkliznil: "Hvala Bogu, a tem je končan službeni del. Sedaj vas povabim, gospod grof, da ste moj gost!"

(Nadaljevanje.)

NENADNI JAPONSKI NAPAD 7. DECEMBRA

Pri japonskem napadu na Pearl Harbor na Havajskem otočju je bilo na tleh uničenih 17 sličnih bombnikov, kakršnega kaže gorenja slika.

Spet nekaj o pomoči domovini

P. Bernard Ambrožič, OFM.

4. Resen apel na narod.

Mnogo naših slovenskih naselbin v Ameriki se ni kar nič tisolet v pogledu pomožne akcije za Slovenijo. Če se prav posebno ne motim, je med temi tudi naselbina velikega New Yorka. Osem mesecev je bilo pred Pearl Harborjem, to se pravi, preden je bila Amerika sama v vojski. Veliko se je pisalo po naših časopisih o pomoči domovini, naravnost lepe in ganljive besede smo pogosto čitali. Kako je le mogoče, da je v tolikih naselbinah ostalo vse — bob v steno.

Izgovori. — Nekateri celo vračajo krivdo za neuspeh na dejstvo, da sta se osnovali dve organizaciji. — Toda ali ni pred ustanovitvijo druge organizacije bilo ravno tako? Pa kaj bi pisal, da je bilo ravno tako. Počezno si naravnost, da je bilo še slabše. Iz lastnih žepov do tekrat narod ni dal več ko dober tisočak. Pa je bilo vsega dovolj: denarja, novic, agitacije, zgražanja nad početjem Hitlerjev.

Danes je denarja še več, ne več vedno več — agitacija je

ponehala. — Najbolj je pa ponehala misel na domovino, zakaj taki smo, da se privadimo najbolj gromnim rečem — če jih trpi kdo drug. In tudi mi smo se kar privadili temu, da je v domovini tako kot je. Nič več nas ne zadene. Nič več ne gre do sra.

In vendar ne sme pri tem ostati. Obe organizaciji skupaj imata izkazati komaj kakih 21 ali morda 22 tisoč zbranih denarja. In od tega je prišlo prav gotovo nad polovico ne od posameznikov, ampak od organizacij, od društev, kot preostanek od veselja in prireditel. In poleg tega je prišlo precej od tujcev, vsaj v primeru Pomožne akcije slovenskih župnij. Koliko smo se potem takem Sloveniji sami pokazali, koliko smo sami žrtvovali v ta vzvišeni namen!

Odgovor na to vprašanje je tako klavir, da nas bi moralo biti v resnici prav pošteno sram. In mi sami imamo in pred seboj Roosevelt je javno povedal, da še vedno živimo Amerikanci v čednem izobilju in nam že davno ni nobene sile.

Organizacija Pomožna akcija slovenskih župnij je doslej poslala \$5000 kot masne intencije, poleg tega \$3000 kot proste darove. Je nekaj, pa ni, da bi se s temi soldi kdo bahal in postavjal pred javnostjo. Nič pa ne more trditi, da je malenkost tistih \$65.000 ki jih je ta organizacija izposlovala od ameriških škofov. Ne bom rekla, da je to izključno njena zasluga, gotovo pa je, da je to vsaj deloma njena zasluga.

Potemtakem se ji ni treba skrivati pred slovensko javnostjo in se ji umikati iz pozornice, ko mora priznati, da med narodom samim ni bila preveč uspešna. Je še vedno čas in vse kaže, da trpljenje našega naroda doma ne bo tako hitro ponehalo. Tudi ne bo tako hitro konec — ta spet rabim izraz našega predsednika — tega čednega izobilja.

Kdor se torej ni zbudil doslej naj se vsaj zdaj zbudi. Naselbine in župnije, ki ste doslej stale v ozadju, stopite vendar na plan. Če se pa nikakor ne morete organizirati, da bi pobirali od hiše do hiše ali kakorkoli že, pošljite posamezniki. Naj veste vendar, kam pošiljati, ali ne?

Kdor si torej da kaj dopoveče denar počeka tu do konca vojske, prav. Jaz mu ne bom izpodbijal njegove misli. Izpodbijam samo to, če misli, da je najbolje — nič misliti in tudi nič dati. To pa izpodbijam z največjim kanoni, samo žel, da so vaši obrambni zidovi — prazni izgovori — tako silno močni.

Kdor pa kljub vsemu uvidi,

da Pomožna akcija slovenskih župnij z njenim takojšnjim pošiljanjem vendar ni tako brez pomena, naj blagostojno vzame na znanje, da se njena pismna in njeno tajništvo pred kratkim preselilo iz Cleveland, O. v New York. S tem pa ni rečeno, da je njeno poslovanje in zbiranje prenehalo. Nikakor ne. Prav sedaj želi s pospešenimi koraki na delo, zakaj gre za to, da pokaže kmalu več uspehov in privede pomožno akcijo ameriških škofov do tega, da bodo za veliko noč — ali kadar bodo že zopet razdeljali svoje fond — spet prav veliko iz svoje blaginje dodali in Slovencem priskočili na pomoč.

Kdor si torej da kar dopovedati, naj vzame na znanje, da je naslov Pomožne akcije slovenskih župnij sedaj tak in da je tajnik še vedno isti: Rev. B. Ambrožič, OFM., 62 St. Marks Place, New York, N. Y.

SV. CIRIL IN METHOD MED SLOVENC

(Nadaljevanje s 2. str.)

stoletni znanstveni tradiciji, ampak tudi trdni zvezi dogodkov iz staroslovenskih virov. M. Kos svoje trditve ne vzdržuje več v prejšnjem obsegu. A proti mojim dokazom o značilnem začetku poslanice "Slava Bogu na višinah" trdi, da so te besede le odlomek iz daljšega uvodnega stavka, ne pa začetek. Toda tu naj loči še majhno nesporazumevanje. Z večino strokovnjakov pač dokazujem, da začetne besede ne nasprotujejo pristnosti poslanice. A z isto večino poudarjam da pismo ni doslovno ohranjeno in da so izpuščeni zlasti stvarno manj važni prehodni stavki. Če je bil torej pred temi značilnimi besedami še kak uvoden stavek, potem te besede še vedno ostanejo začetna misel. Doslej neznani stavek pa bo dokazan šele potem, ko bo odkrito takšno besedilo tega pisma. Dokaz iz drugih Hadrianovih pism dokazuje samo to, da je isti papež te besede rad navajal. To pa se ujema z dokazi za pristnost, kakor sem pokazal v istem poročilu, tam sem pojasnil globljo zvezo začetka z naslednjo vsebino poslanice.

Nazaj k zgodovinski resnici.

Neka zgodovina se srečuje s sv. Cirilom a Methodom prav v tisti njuni odločilni dobi, ki je najmanj razjasnjena in kjer se zbirajo najtežja zapletena vprašanja. Tu je potrebno trezno sodelovanje raznih strok in šol. A v zadnjih dvajsetih letih je to sodelovanje o-majano, ker so velike znanstvene tradicije dunajske in ruske slavistične šole razpršene in pretrgane. Ni več tiste strazne, ki je z močno roko prepre-

čevala širjenje prevelikih zmot in površnih domnev. Če bi se v teh razmerah z vrhov naše univerze in Akademije širile zmotne trditve o važnih domovinskih vprašanjih, bi se jih oprijeli nesamostojni ljudje, ki zmotne domneve daleč pretiravajo v škodo znanosti in domovine.

Sicer pa bi bila znanost dolgočasna in dremotna, če bi se vsi z vsem ujemali. Ob kresanju raznih mnenj se vžigajo iskre in kažejo pot kvišku. Če pa se med kresanje vrinejo nestrokovnjaki celo v strnjeni vrsti, tedaj nujno zaskele opekline. V mračnih dneh so nam potrebni žarki najbolj sončnih dni naše narodne zgodovine.

V 9. stoletju je knez Kočelj padel kot žrtev velikodušne vneme za velike kulturne in verske vrednote, ki sta prinesla slovanske apostola. V 19. stoletju je njegov spomin ohledel zaradi zveze z neutemeljenim mnenjem o domovini staroslovenskega književnega jezika. Poskus, da njegov spomin obnovimo v pravi zgodovinski luči kot svetilnik v mračnih dneh, je zadel na nezaupanje. Iz povedanega je razvidno, kje je bil važen vzrok nesporazumljenja.

Kočelj je v 9. stoletju padel kot žrtev za naš narod. A njegova žrtev ni bila zastonj. Saj je Slovanom in vsemu človeštvu rešila neprecenljive duhovne vrednote, zapuščala zgodovinsko zvezo našega naroda s sv. Cirilom in Methodom ter našo zgodovinsko pomembnost dvignila nad nižave ožjih zemljepisnih mej.

Boj za Kočeljevo zgodovinsko podobo naj bi bil opomin k večjemu spoštovanju naše domače zgodovine in znanstvene resnice ter k pravičnejšemu ocenjevanju tistih duhovnih vrednot, ki naj v odločilni zgodovinski dobi poživljajo naravno moč in krepe domovinsko zvestost našega ljudstva.

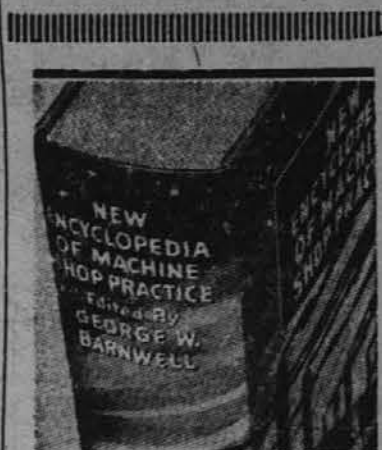
Dr. F. Grivec.

NOVA BOJNA ČRTA V BURMI

Angleško armadno poveljstvo naznanja, da so Angleži umaknili od črte Thaton-Du-yinzeik na črto ob reki Bilin, okoli 30 milj bližje Ranguna.

Na tej črti so Angleži mnogo bolj utrjeni in bodo lažje zadrževali Japonce v svojem vsem prodiranju proti Burma cesti.

Japonci najbolj pritiskajo proti Pegu, da presekajo železnico, po kateri prihaja za Ki-

THE NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE

Spisal znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini GEORGE W. BARNWELL

Podlaga za mehanično znanje si morete dobiti s knjigo NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE (v angleščini). Ta velika knjiga popisuje in v slikah pokaže temeljna dela mehanike. Razloži vse natančno, kar mora znati najboljši mehanik; pojasnjuje uporabo vsakega stroja, orodja in meril. Pouči vas, kako je treba uporabiti načrte (blue prints) ter vam tudi daje mnogo računskih tabel, da morete pospešiti svoje delo. Ne glede na to, ali ste šele početnik, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. — 1000 slik in risb, 576 strani, trdo vezana knjiga stane

Same \$1.98

Naročite pri: KNJIGARNI Glas Naroda

316 West 18th Street New York

tajsko največ vojnega materijala do konca Burma ceste pri Lašju.

Nekateri vojaški opazovalci menijo, da bodo Japonci vdarili proti Martaban zalivu in bodo napadli Rangun, ki je glavno пристanišče za zalaganje kitajske armade. Pa četudi pade Pegu in četudi je zavzet Rangun, bo Burma česta pri vsem tem še opra. Materijal bi mogli voziti iz Kalkute skozi Samo in dalje po Burma cesti.

Nemčija bo umaknila bakreni denar

Associated Press poroča iz Berlina, da bo nemška vlada s 30. aprilom umaknila iz prometa ves bakreni denar.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

Poleg poučnih knjig, muzikalij, iger, pesmi itd. imamo v zalogi dosti nabožnih knjig, predvsem

Molitvenike

v kratni vezavi importirane iz starega kraja...

Slovenski molitveniki:

KVIŠKU SRCE — (št. 355)

2 1/2 x 3 1/2 inčev — 224 strani v belem celolidu 50c

KVIŠKU SRCE — (št. 468)

2 1/2 x 3 1/2 inčev — 224 strani Cena 75 centov

RAJSKI GLASOVI — (št. 468)

2 1/2 x 4 1/2 inčev — 255 strani vsebovi Sv. Krštev Pot Cena \$1.50

RAJSKI GLASOVI — (št. 416)

2 1/2 x 4 1/2 inčev — 255 strani vsebovi Sv. Krštev Pot Cena \$1.50

SKRBI ZA DUŠO (št. 416)

3 x 4 1/2 inčev — 512 strani Cena \$1.75

NEBESA NAŠ DOM — (št. 415)

2 1/2 x 4 1/2 inčev — 384 inčev Cena 75c

(Ker se nam je posrečilo dobiti te molitvenike po zelo nizki ceni, jih tudi moremo prodajati po gori o-maženi ceni. Zaloga pa ni opešno velika, zato jih naročite čimprej, da vam bomo mogli s njimi postreči.)

Angleški molitveniki:

(ZA MLADINO)

Key of Heaven

fino vezano 35 v umno vezano 75

CATHOLIC POCKET MANUAL

v fino umno vezano 1-

Slovenic Publishing Company

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.